

HANDEL ZAGRANICZNY ZWIĄZKU RADZIECKIEGO W ZAKRESIE ARTYKUŁÓW ROLNICZYCH W 1961 r.¹

Import artykułów rolniczych

W stosunku do niektórych artykułów rolniczych import radziecki był w 1961 r. wyraźnie wyższy. M. in. wybitna wyżka wystąpiła w stosunku do naturalnego kauczuku, którego import wzrósł w stosunku do przeciętnej z ubiegłych 4 lat o 72%. Federacja Malajska była główną stroną korzystającą z tego zwiększonego zapotrzebowania. Spadek zakupu kakao, wykazujący poziom najniższy od 1958 r., spowodowany był przypuszczalnie zapasami pozostałymi w końcu 1960 r. Z drugiej strony — nastąpiła dalsza wyżka importu kawy, głównie z Brazylii, o ok. 10 tys. ton. Import cukru surowego z Kuby, dla której Związek Radziecki jest w chwili obecnej najpoważniejszym rynkiem, wynosił ogółem 3 345 tys. ton, z czego 501 tys. ton zostało wyeksportowane do Chin. Import zbóż przeznaczonych głównie dla republik Dalekiego Wschodu, prawdopodobnie w związku z wysokimi kosztami transportu własnego zboża do tych okolic, był wyższy, aniżeli w ubiegłych latach: zakup pszenicy kanadyjskiej osiągnął blisko pół miliona ton.

Dane dotyczące handlu zagranicznego Związku Radzieckiego w 1961 r. wskazują na spadek importu radzieckiego z Chin kontynentalnych jako najbardziej charakterystyczną cechę radzieckiego importu rolniczego w ubiegłym okresie: I tak np. jedna z najpoważniejszych pozycji importu radzieckiego z Chin — ryż, wynosząca w 1959 r. 658,4 tys. ton, spadła w 1961 r. do 2,3 tys. ton, nasiona oleiste — odpowiednio: z 704,6 do 12,3 tys. ton, pszenica z 48,0 tys. do 0, mięso z 82,5 do 3,2 tys. ton. Wartość 14 grup podstawowych artykułów rolnych pochodzenia chińskiego wynosiła w 1959 r. ok. 366 mln nowych rubli, spadając w 1960 r. do 217 mln rubli i dochodząc do 34 mln rubli w 1961 r. Stanowi to mniej niż 7% całego, mocno zredukowanego eksportu chińskiego do Związku Radzieckiego, w porównaniu z 28% w 1960 r. i 37% w 1959 r.

Eksport artykułów rolniczych

Tabela 1

Eksport niektórych artykułów rolniczych ze Związku Radzieckiego w 1959/61
(w tys. ton)

Artykuł	1959	1960	1961
Bawełna	344,5	390,9	382,6
Wełna	16,9	18,0	28,1
Mięso i artykuły mięsne	179,0	78,1	66,0
Masło	80,3	37,2	55,6
Cukier rafinowany	197,2	242,9	413,7
Nasiona oleiste	83,3	110,4	120,7

¹ Monthly Bulletin of Agricultural Economics and Statistics nr 10, październik 1962.

Radziecki eksport zboża, bez ryżu, osiągnął w 1961 r. rekordowy powojenny poziom 7,48 mln ton. W związku z tym należy jednak omówić niektóre szczegóły, dotyczące tych transakcji.

Eksport pszenicy, zazwyczaj dominujący, był mniejszy niż w latach poprzednich i wynosił w 1961 r. 4 801 tys. ton w porównaniu z 6 818 tys. ton w 1960 r., podczas gdy eksport żyta i ziarna pastewnego osiągnął rekordową powojenną wysokość — odpowiednio 1 088 i 1 592 tys. ton. Zapotrzebowanie na zboża ogółem ze strony państw Europy Wschodniej nie było w 1961 r. specjalnie wysokie, kształtując się w granicach 4 041 tys. ton, wobec 4 908 w 1960 r., eksport zaś pszenicy do tych państw wyniósł w 1961 r. 2 743 tys. ton, tj. był niższy niż w 1956 r. W wyniku powyższego eksport pszenicy do państw Europy Wschodniej wyniósł w 1961 r. jedynie ok. 57% całego radzieckiego eksportu pszenicy, w porównaniu z 73% w okresie ubiegłych czterech lat. Z drugiej strony, ładunki zboża pastewnego przeznaczanego do państw Europy Wschodniej były w 1961 r. o 70% wyższe w porównaniu z 1960 r., wynosząc 592 tys. ton wobec 210 tys. ton w 1960 r. Charakterystyczna dla 1961 r. była zwiększona sprzedaż jęczmienia do Wielkiej Brytanii, która osiągnęła wysokość 448 tys. ton w porównaniu z 61 tys. ton w 1960 r.

Ładunki zboża radzieckiego, przeznaczanego dla państw pozaeuropejskich, w ogólnej ilości 1,09 mln ton, były również o wiele wyższe od danych za okres od 1955 r.¹ Korea Północna, Kuba, Chiny, Brazylia — otrzymały od Związku Radzieckiego ponad 200 tys. ton, głównie pszenicy; dodatkowe ładunki przeznaczone były dla Iraku, Japonii, Libanu, Libii i Sudanu. Ogółem ładunki zboża radzieckiego do krajów Europy Wschodniej i państw pozaeuropejskich stanowiły 48% całego eksportu radzieckiego zboża w 1961 r. w stosunku do 27% w ciągu ubiegłych 4 lat.

Eksport pozostałych artykułów rolnych był w znacznym stopniu ograniczony do państw Europy Wschodniej, głównie do NRD i Czechosłowacji. Eksport radzieckiego cukru rafinowanego był o 70% wyższy niż w 1960 r. Zwiększone ładunki cukru skierowane były głównie do krajów Bliskiego Wschodu, dotyczyły jednak również Burmy, Cejlonu, Cypru, Malajów, Mali, Malty, Arabii Saudyjskiej i Zanzibaru — tego ostatniego po raz pierwszy. Poważny eksport masła zanotowano ze Związku Radzieckiego do NRD. W zakresie tego artykułu Związek Radziecki zajął czwarte miejsce wśród najpoważniejszych eksporterów świata.

opr. M. Heintze

¹ Rok 1955 jest pierwszym rokiem, w którym udostępniono pełne dane statystyczne dotyczące handlu Związku Radzieckiego.